

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. Васил Костадинов Манов, двм,
преподавател в катедра „Вътрешни незаразни болести, патология и фармакология” на
Факултет „Ветеринарна медицина“, ЛТУ-София, назначен за член на научното жури
със заповед на ректора на ЛТУ-София №ЗПС-567/14.11.2023 год.

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
„Доктор” в област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина,
професионално направление 6.4. Ветеринарна медицина, научна специалност
„Паразитология и инвазионни болести на животните и човека”.

Тема: „Проучвания върху сърдечната диروفилариоза при кучета в България“

Автор: магистър по ветеринарна медицина Радослав Митков Рафаилов

Научен ръководител: доц. Костадин Павлов Кънчев, двм

Дисертационният труд на докторант Радослав Рафаилов е особено актуален, както в научен, така и в чисто практичен аспект. Той е свързан със сърдечната диروفилариоза, едно често срещано заболяване при кучетата. Причината за широкото разпространение на това заболяване са климатичните промени и забраната за употреба на някои инсектицидни средства, което води до увеличаването на популациите на комарите, преносители на *Dirofilaria immitis*. Получените резултати от това проучване несъмнено ще допринесат за актуализиране на информацията относно превалентността на сърдечната диروفилариоза, измененията, които се получават в животинския организъм, както за определяне на рисковите периоди за разпространение на заболяването в страната.

Дисертацията е представена на 187 страници и е правилно структурирана. Авторът е включил изискуемите раздели, съгласно общоприетите изисквания като: увод, литературен преглед, цел и задачи, материали и методи, резултати, обсъждане, изводи, приноси, препоръки за практиката и литература. Цитираната литература включва 393 заглавия, от които 62 на кирилица и 331 на латиница.

Литературният обзор е добре структуриран и задълбочен, показващ добра осведоменост на автора. В него са разгледани основните тематични въпроси, които имат отношение към целта и обекта на изследване. Направен е задълбочен преглед на данните в научната литература, като информацията е логично и последователно подредена.

Целта и задачите са точно формулирани, като са посочени етапите на изследването, конкретните подходи и методи за реализацията им. Поставените шест задачи са добре дефинирани и реалистични.

Подборът на експерименталния материал отговаря на целта на изследването. Впечатление прави значителният брой кучета (2626 бр.), които са използвани в скрининговото проучване. В експериментите са използвани класически и съвременни методи, които са добре описани. Статистическата обработка на получените данни е направена чрез многовариантен дисперсионен анализ (multiple ANOVA), последван от Tukey тест. Приложените разнообразни методики (бързи антигенни тестове, метод на Knott за установяване на микрофиларии в кръв, конвенционален PCR тест, Real time PCR, патологоанатомични методи и др.) показват, че докторантът е овладял редица техники за изследване.

В хода на проучването са получени и успешно анализирани голям брой резултати. Те са много добре онагледени с 13 таблици и 105 фигури, които са достатъчно информативни и правят възможно реалното оценяване на установените находки. От този раздел личи литературната осведоменост на докторанта, умението да анализира и обработва научна информация, както и да интерпретира получените резултати. Данните от проведените изследвания са сравнени с резултати, получени от други изследователи у нас и в чужбина.

Получените резултати са обобщени в 14 извода. Представените научни приноси са обективни и правилно дефинирани. Разделени на четири оригинални и два с потвърдителен характер. Най-съществените от тях са: Направено е комплексно проучване на разпространението на сърдечната дирофилариоза по райони в България, като са установени видовете комари-вектори и зависимостта между разпространението им и температурните и сезонните особености. Чрез Real time PCR са доказани микрофиларии от *D. immitis* в следните видове комари: *Anopheles albopictus*, *Culex pipiens*, *Anopheles cinereus*, *Anopheles vexans* и *Anopheles maculipennis complex*. Установен е периодът на ефективно заразяване на комарите през летните месеци в девет града на страната. Проведеното скринингово изследване за антиген от паразита при кучета потвърждава наличието на вида *D. immitis* в определените шест района на страната. Потвърдено е, че комари от родовете *Culex*, *Anopheles* и *Aedes* са междинни гостоприемници и преносители на *D. immitis*.

Приемам приносите на дисертацията като правилно отразени, точно дефинирани и обосновани. Те могат да се определят като допълване и обогатяване на научна област на разработения дисертационен труд.

Докторантът предлага седем препоръки за практиката, свързани с диагностиката и навременната профилактика на заболяването.

По темата на дисертацията са отпечатани две научни публикации – едната е самостоятелна, а в другата е първи автор. Забелязани са три цитата, което е показателно за научна им стойност. Докторантът е представил част от получените резултати на две научни конференции, като едната разработка е награден с отличие за първо място.

Личният принос на докторанта в изготвянето на научната разработка е безспорен.

В окончателния вариант на дисертацията много от забелязаните неточности, технически и печатни грешки при предварителното обсъждане на проекто-дисертационния труд са коригирани.

Заключение

Дисертационният труд на тема „Проучвания върху сърдечната дирофиляриоза при кучета в България“ показва, че докторантът притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения като демонстрира качества за самостоятелно провеждане на научни изследвания. Поставените задачи са изпълнени, в резултат на което целта е постигната. Получени са оригинални научни резултати с реално приложение във ветеринарната практика. Приемам научните приноси и считам, че те съответстват на професионалното направление на разработваната тема. Наукометричните показатели напълно покриват критериите за придобиване на ОНС „Доктор“, съгласно ЗРАСРБ и правилниците за неговото приложение.

Всичко това ми дава основание да дам положителна оценка на качествата на дисертационния труд на Радослав Митков Рафаилов и да препоръчам на членовете на почитаемото Научно жури да гласуват с „ДА“ присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ в Област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, Професионално направление 6.4. Ветеринарна медицина, Научна специалност „Паразитология и инвазионни болести на животните и човека“.

23.01.2024 г.
гр. София

Изготвил становището:

/проф. Васил Манов, двм/